

2023-10-05
TJÄNSTESKRIVELSE
Dnr: NAF-2023-00138

Undervisning i svenska på öppna förskolan i Fisksätra

Förslag till beslut

Nämnden för arbete och försörjning beslutar att undervisning i svenska på öppna förskolan i Fisksätra ska fortsätta erbjudas under 2024 och 2025.

Sammanfattning av ärendet

Pilotprojektet med undervisning i svenska på öppna förskolan i Fisksätra har pågått i ett år. Undervisningen kommer målgruppen till del och ökar deltagarnas kunskaper i svenska samtidigt som föräldrarna får mer kunskap om vad det innebär att ha barn på förskolan. Behovet av undervisningen i Fisksätra kommer att finnas kvar och samverkan med övriga delar på familjecentralen är gynnsamt för verksamheten. Möjligheten att utveckla verksamheten är god genom att kommunen deltar i SKR:s projekt Öppen förskola – tillsammans för jobb och integration under 2023-2025. Språkundervisningen på öppna förskolan i Fisksätra bör därför förlängas under den tid SKR:s projekt pågår. Därefter kan nämnden för arbete och försörjning bedöma om undervisningen ska övergå i ordinarie verksamhet.

Ärendet

Arbets- och företagsnämnden, numera nämnden för arbete och försörjning fattade den 9 februari 2022 beslut om att genomföra ett pilotprojekt med öppen förskola för språk och integration under 2022 (AFN 2021/17). Den 29 mars 2023 beslutade nämnden för arbete och försörjning om förlängning av projektet till den 15 december. Projektet innebär att undervisning i svenska erbjuds på öppna förskolan i Fisksätra genom att en lärare undervisar utrikes födda föräldrar i svenska tillsammans med deras små barn.

Projektets resultat

Undervisningen under pilotprojektet har varit mycket uppskattad av deltagarna och både lärare och personal på öppna förskolan märker stora framsteg bland deltagarna. Det har dock varit svårt att följa upp hur många som har gått vidare till ordinarie svenska för invandrare, sfi eftersom verksamheten är öppen och vilka som deltar varierar. Projektet känner i nuläget till att tre mammor har gått vidare till ordinarie studier i sfi och att deras barn har börjat i förskolan, men det kan vara fler.

Under pilotprojektets gång har antalet deltagare per tillfälle varierat mellan två och sju deltagare. Under hösten har antalet deltagare per gång varit mellan fyra och fem personer. För undervisning med barn och utifrån hur lokalens förutsättningar fungerar är fyra till fem deltagare lagom många. Undervisningen i svenska kräver ingen anmälan och är öppen, precis som den övriga verksamheten på öppna förskolan

De utmaningar som har definierats är att vissa grupper av mammor är svåra att nå, men genom att undervisningen blir mer känd i området hittar allt fler kvinnor till dessa tillfällen.

Samverkan kring fler barn i förskola

En förutsättning för att föräldrarna ska kunna börja på sfi efter undervisningen på öppna förskolan är att barnen börjar på förskolan.

Den 1 juli 2022 trädde ändringar i skollagen i kraft som syftar till att fler barn ska gå i förskola och därmed ges möjlighet till bättre språkutveckling i svenska. Hemkommunen ska inför hösten det år ett barn fyller tre år ta kontakt med barnets vårdnadshavare, om barnet inte redan har en förskoleplats. Vårdnadshavarna ska få information om förskolans syfte och om barnets rätt till förskola. En annan ändring är att hemkommunen blir skyldig att erbjuda förskoleplats till vissa grupper av barn, även om deras vårdnadshavare inte har anmält önskemål om förskola. Det gäller om barnet är fött utomlands och har vistats i Sverige sedan högst fem år, eller om barnets vårdnadshavare är födda utomlands, men nu är bosatta i Sverige och har vistats här sedan högst fem år.

På utbildningsenheten har en handläggare särskilt ansvar för att informera föräldrar och ordna med förskoleplats för dessa barn. Handläggaren samverkar med läraren och pedagogerna på öppna förskolan för att informera om rätten till förskoleplats och hjälper till att ordna med förskoleplats för de barn som har rätt till det. Handläggaren och personalen på förskolan kan tala om hur det är på förskolan och vilka positiva effekter en förskoleplacering har för barnets lärande.

Öppen förskola – tillsammans för jobb och integration

Nacka är sedan september 2023 en av de deltagande kommunerna i Sveriges kommuner och regioners, SKR:s projekt Öppen förskola – tillsammans för jobb och integration. Projektet innebär att SKR erbjuder 15 kommuner, inklusive Nacka kommun, processtöd för att stärka kommunernas varaktiga förmåga att bland annat bygga hållbara samverkansformer, nå ut till målgruppen och erbjuda lämpliga insatser med öppna förskolan som arena. Processtöd kommer också erbjudas när det gäller uppföljning och utvärdering.

I Nacka kommun deltar representanter från arbets- och etableringsenheten, utbildningsenheten, öppna förskolan i Fisksätra och anordnaren för

svenskundervisningen. Utvecklingsområden som är relevanta för projektet är att nå fler i målgruppen, utveckla verksamheten genom att koppla på olika funktioner från kommunen (exempelvis studie- och yrkesvägledning), utveckla samverkan med utbildningsenheten för att fler barn ska börja förskolan samt förbättrad uppföljning och utvärdering. Även samverkan med andra aktörer i Fisksätra och inom kommunen är ett utvecklingsområde.

Förlängning av språkundervisningen

I dagsläget fungerar undervisningen som den är tänkt. Den når målgruppen och de deltagande kvinnorna lär sig svenska och får information om fortsatta studier och om förskola. Genom att delta i SKR:s projekt kommer verksamheten kunna utvecklas, både när det gäller insatser, att nå målgruppen, samverkan samt uppföljning och utvärdering. Att fortsätta med verksamheten i just Fisksätra är relevant eftersom det är ett område där det bor relativt många utrikes födda och där det också finns en familjecentral. Familjecentralen berikar verksamheten genom samverkan med barnavårdscentral och föräldrastödjande verksamhet som till exempel hembesöksprogrammet.

Behovet av undervisningen kommer sannolikt att fortsätta finnas eftersom den riktar sig både till föräldrar som är nyanlända och personer som bott en längre tid i Sverige och har bristande språkkunskaper i svenska. Den når också en grupp som kommunen och andra myndigheter inte alltid når, nämligen de kvinnor som försörjs av en anhörig.

I samband med deltagande i SKR:s projekt för samverkan mellan deltagande kommuners öppna förskolor och arbetsmarknadsenheter kommer kommunen få stöd att utveckla undervisning och övriga insatser på öppna förskolan, samverkan intern och externt samt uppföljning av verksamheten. I samband med att projektet avslutas kan nämnden bättre bedöma huruvida undervisningen på öppna förskolan bör övergå till ordinarie verksamhet.

Ekonomiska konsekvenser

Kostnaden för att fortsätta med undervisningen i nuvarande form beräknas bli cirka 400 000 kronor per år. Undervisningen direktupphandlas av anordnare av vuxenutbildning.

Konsekvenser för barn

Syftet med undervisningen i svenska på öppna förskolan är att öka möjligheterna för utrikes födda föräldrar att på sikt etablera sig på arbetsmarknaden. Det minskar därmed risken för ekonomisk utsatthet för dessa familjer. Att växa upp i ekonomisk utsatthet kan ha en negativ påverkan på ett barns livsvillkor. Det kan påverka flera områden i livet, både under uppväxten och på längre sikt, till exempel ökad risk för ohälsa, sämre skolresultat, missbruk och kriminalitet, arbetslöshet och biståndsbehov.

Goda kunskaper i svenska språket är bland annat av stor betydelse för etablering på arbetsmarknaden senare i livet. Deltagande i förskolan är en viktig grund för språkutveckling och kan vara avgörande för språkutvecklingen i svenska. Detta gäller särskilt utrikesfödda barn, barn med annat modersmål än svenska och barn med en svag socioekonomisk bakgrund.¹ Forskning visar också att barn som har gått i förskolan har bättre språkliga och kognitiva förutsättningar och når högre kunskapsresultat i grundskolan än barn som inte har gått i förskolan.

Bland de barn som inte går i förskolan är barn med svag socioekonomisk bakgrund och barn med utländsk bakgrund överrepresenterade. Barn som är födda utomlands har lägst deltagande. Ett lägre deltagande bland dessa grupper riskerar att leda till ökad segregation.²

Undervisningen på öppna förskolan i Fisksätra syftar till att föräldrar med små barn ska komma närmare arbetsmarknaden genom exempelvis fortsatta studier. Genom att lägga undervisningen på öppna förskolan är möjligheterna att barnen börjar förskolan större.

Handlingar i ärendet

Tjänsteskrivelse daterad den 5 oktober 2023

Bilaga: Tjänsteskrivelse daterad den 17 januari 2021

Pia Stark
Enhetschef
Arbets- och etableringsenheten

Jenny Rivas
Verksamhetsutvecklare
Arbets- och etableringsenheten

---

¹ Prop. 2021/22:132 *Förskola för fler barn*

² Prop. 2021/22:132 *Förskola för fler barn*